

BETA VERZIA

SASKA - PROGRAM 2023

SILOVÉ REZORTY

SPRAVODLIVOSŤ A LEGISLATÍVA - VNÚTRO - OBRANA
ZAHRANIČNÉ VECI A EURÓPSKE ZÁLEŽITOSTI

SASKA

SLOBODA A SOLIDARITA

1. Spravodlivosť a legislatíva

Legislatíva

ÚSTAVA

1. Stabilizácia ústavy

Súčasná legislatíva umožňuje príliš rýchly postup pri zmene ústavy, a to aj z neprimeraných či nedostatočne premyslených dôvodov. Celkom neprijateľná je prax, kedy sa ústava mení dokonca viackrát za jednu schôdzu Národnej rady alebo v zásadných veciach na základe len pozmeňujúceho návrhu predloženého na poslednú chvíľu pred hlasovaním v pléne parlamentu¹. Dôsledkom takto prijatých noviel ústavy sú nejasnosti vo výklade ústavy, často s negatívnym dopadom na základné práva.

Riešenie

Zmeníme pravidlá prijímania ústavných zákonov tak, aby bolo ťažšie nepremyslene meniť ústavu a v prípade ústavných zákonov využívať legislatívny proces primárne na sebaaprezentáciu predkladateľov alebo v prospech záujmov jednotlivcov. V súlade s týmto zámerom budeme presadzovať, aby návrh ústavného zákona, okrem iného

- (1.1) smel byť podaný najskôr po 12-tich mesiacoch po tom, čo bol návrh v tej istej veci Národnou radou neschválený,
- (1.2) musel byť podaný skupinou aspoň 15-tich poslancov, v ktorej sú členovia aspoň dvoch poslaneckých klubov²,
- (1.3) musel už v prvom čítaní byť prijatý aspoň 90-timi hlasmi a
- (1.4) nesmel byť menený pozmeňujúcim návrhom v druhom čítaní, ale mohol by byť vrátený na dopracovanie.

2. Jasnosť noriem ústavy

Text našej ústavy je popretkávaný úpravami, ktoré pripúšťajú rôzne výklady, a niekedy aj výklady protichodné. To vytvára neprípustný priestor na „dotváranie“ možností ich použitia podľa aktuálnej potreby vplyvných jedincov a skupín, poprípade sa o spore rozhodne až na Ústavnom súde, teda bez praktického dopadu na riešenie predmetného sporu.³ Oslabuje sa tak rovnosť občanov pred zákonom.

---

¹ K najopováhlivejším takýmto legislatívnym „počinom“ patrí pokus dosadiť Roberta Fica za predsedu Ústavného súdu prostredníctvom pozmeňujúceho návrhu novely Ústavy predloženého v druhom čítaní na poslednú chvíľu. (https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/participacia/2020/otvorene_temy/legislativa/Pozmenujuce%20navrhy_prikklady%20z%20praxe.pdf)

² Podľa Ústavy má legislatívnu iniciatívu (právo podať návrh aj ústavného zákona) každý jeden poslanec.

³ Dobrým príkladom sú nejasnosti okolo práva či povinnosti prezidenta SR odvolávať a vymenovávať členov vlády, rektorov univerzít alebo generálneho prokurátora.

Riešenie

Navrhujeme úpravy nejasných oblastí ústavy tak, aby sa odstránili pochybnosti o jej správnom výklade, častokrát pretrvávajúce po dlhú dobu. Medzi tieto patria aj nasledujúce:

- (2.1) jasné rozlíšenie medzi oprávnením a povinnosťou každého z ústavných orgánov, pričom zdôrazníme, že oprávnenie štátnych orgánov konať⁴ znamená povinnosť konať tam, kde je to na verejný prospech, a to v pochybnostiach vždy vtedy, keď povinnosť takého konania ústavného činiteľa nemá praktickú alternatívu⁵,
- (2.2) jasnú úpravu oprávnenosti postupu ústavných orgánov pri predčasnom ukončení ich funkčného obdobia,⁶ a
- (2.3) navrhujeme jasné a pevné pravidlá legislatívneho procesu ako súčasť ústavy tak, aby nebolo možné bez zmeny ústavy prijímať zákony v zrýchlenom konaní bez vážnych dôvodov.

3. Ochrana demokracie v Ústave

Demokraciu a právny štát je potrebné aktívne brániť⁷ a ústava na to potrebuje posilnené nástroje. Slovensko sa v dôsledku zvýšeného tlaku na únoscov štátu („našich ľudí“) ocitá v bezprecedentnom riziku otvoreného ovládnutia všetkých demokratických inštitúcií tými, ktorým doteraz postačovalo ovládať inštitúcie presadzovania práva.⁸

Riešenie

Po vzore českej ústavy budeme presadzovať výslovnú úpravu v ústave, ktorá špecifikuje, že zmena podstatných náležitostí demokratického a právneho štátu je neprípustná a že výkladom právnych noriem nesmie byť zdôvodňované odstraňovanie alebo ohrozovanie demokratického a právneho štátu.

Zanesieme do ústavy výslovne, že ani ústavným zákonom nemožno odstraňovať základné práva a slobody založené touto ústavou, ani meniť povahu Slovenskej republiky ako republikánskeho, demokratického a právneho štátu.

4. Zmena ústavného postavenia prokuratúry

Prokuratúra má v ústave nejasné postavenie, čo viedlo v minulosti aj k vzájomne protichodným záverom ústavného súdu, či záverom, ktoré odporujú základným princípom demokracie a právneho štátu. To najmä v tom, že sa spochybňovala a relativizovala základná

---

⁴ Čl. 2 (2) Ústavy: *Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.*

⁵ Vhodným príkladom je povinnosť prezidenta SR svojím rozhodovaním zabezpečovať riadny chod ústavných orgánov (čl. 101 ods. 1 Ústavy SR) v spojení s prakticky výlučnou právomocou (len formalisticky alternatívnou k oprávneniu troch päťn poslancov Národnej rady) iniciovať disciplinárne konanie proti generálnemu prokurátorovi v situácii, kedy odvolanie generálneho prokurátora je prakticky nemožné.

⁶ Typicky, nejasnosti okolo správneho postupu a oprávnení (povinností) prezidenta voči vláde, ktorej bola vyslovená nedôvera a voči vláde, ktorá podala demisiu, vrátane otázky následného menovania novej vlády alebo zbavenie poverenia riadiť jednotlivé rezorty členmi vlády.

⁷ Zatiaľ posledný index demokracie uverejnený na portáli The Economist: <https://cdn.statcdn.com/Infographic/images/normal/18737.jpeg>

⁸ Tzn. políciu, prokuratúru a súdy.

deľba mocí v demokratickom štáte (na moc zákonodarnú, výkonnú a súdnu) a úlohy prokuratúry v právnom štáte.⁹

Riešenie

Ústavu znovelizujeme tak, že úpravu prokuratúry¹⁰ prenesieme do jej šiestej hlavy (Vláda SR), čím sa potvrdí postavenie prokuratúry ako súčasť výkonnej moci, ktorá je podriadená ministerstvu spravodlivosti.¹¹ Podobne ako je tomu aj v Českej republike (a v prakticky všetkých riadnych demokraciách a právnych štátoch), stanovíme v ústave, že prokuratúra ako súčasť exekutívy zastupuje verejnú žalobu v trestných veciach, a že vykonáva aj iné úlohy, pokiaľ tak stanoví zákon, avšak že nesmie svojím rozhodovaním zasahovať do nezávislosti súdov¹².

Aby sa potvrdilo postavenie Úradu špeciálnej prokuratúry ako nezávislé od pokynov generálnej prokuratúry, prijmemo zmenu Ústavy, ktorá toto výslovne upraví.¹³

NEEFEKTÍVNA LEGISLATÍVA

5. Hĺbková preverka prínosu doterajšej legislatívy

Slovenské právne predpisy obsahujú neprijateľne veľké množstvo právnych predpisov, ktoré sa jednak nevyužívajú, alebo dokonca výslovne škodia.¹⁴ Takéto predpisy pribúdajú aj v súčasnosti.

Riešenie

Vyhodnotíme vybrané právne predpisy z hľadiska ich celospoločenskej prospešnosti. Tam, kde nemajú predpokladaný ani aktuálny celospoločenský prínos, ich zrušíme. Zameriame sa na predpisy, ktoré minulé politické garnitúry zaviedli pre partikulárne záujmy skupín alebo jednotlivcov alebo inak ako výsledok lobistických aktivít za takým účelom.

Po vzore praxe v EÚ zavedieme tiež pravidlo, že pri zásadných právnych úpravách, ktoré majú veľký ekonomický vplyv, sa bude musieť urobiť ex-post analýza s tým, že už pri prijímaní daného zákona sa určí, na základe akých kritérií sa bude účinok zákona vyhodnocovať.¹⁵

---

⁹ Európska komisia odporúča Slovensku, aby obmedzila právomoci generálneho prokurátora. Podľa nej je využívanie paragrafu 363 nadužívané a slovenská legislatíva by sa mala viac zosúladiť s tou európskou. https://www.noviny.sk/slovaci_v_eu/774962-brusel-nam-odporuca-obmedzit-pravomoci-generalneho-prokuratora

¹⁰ K tomuto pozri nižšie v časti Spravodlivosť úpravu prokurátorských zákonov

¹¹ V uvedenom zmysle upravíme aj tzv. Kompetenčný zákon

¹² Nadväzne na tieto zmeny dôjde k prehodnoteniu spôsobu výberu a vymenovania generálneho prokurátora. V zákone presadíme právo pre ministra spravodlivosti podať návrh na vyvolanie disciplinárnej zodpovednosti voči prokurátorom a rozšírime dôvody odvolania generálneho prokurátora napríklad o šikanózne disciplinárne návrhy, stretávanie sa so závadovými osobami, konanie v rozpore s oficiálnou zahraničnou politikou štátu. <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8796>.

¹³ Napr. po vzore Talianskej republiky o.i. označíme ÚŠP ako Národný úrad boja proti korupcii a organizovanému zločinu.

¹⁴ Po vzore ČR: <https://www.mvcr.cz/clanek/navrh-ministerstva-vnitra-z-ceskeho-pravniho-radu-zmizi-10-tisic-zbytecnych-pravnich-predpisu.aspx>

¹⁵ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_sk

6. Časové obmedzenie právnych noriem ukladajúcich povinnosti občanom

Mnohé zákony a podzákoné normy sú prijímané na riešenie problémov aktuálnych v čase ich prijímania, ale pritom sú bez úpravy, ktorá by zabezpečila ich expiráciu po tom, čo také problémy (a tým i deklarovaný dôvod ich prijatia) pominú; tieto sa stanú nepotrebnými alebo dokonca škodlivými.

Riešenie

Zavedieme ako bežnú prax tzv. sunset klauzulu, teda určenie doby, po uplynutí ktorej legislatíva, ktorá ukladá občanom podstatné povinnosti, sama vyhasne, ak sa (po vyhodnotení jej prospešnosti pred expiráciou jej účinnosti) doba jej účinnosti nepredĺži. Týkať sa to bude najmä legislatívy, ktorá ukladá občanom nové povinnosti v oblasti daní a odvodov alebo obmedzuje ich práva, a ktorej zavedenie bolo založené na špecifických dôvodoch alebo na riešenie špecifických problémov.

Spravodlivosť

7. Moderný občiansky zákonník

Občiansky zákonník platný od roku 1964 v mnohých prípadoch vníma občana tak, ako ho vnímal v časoch totality.

Občan dnes napríklad nemá priestor určiť pred svojou smrťou osobu, ktorá by po nej spravovala jeho majetok v prospech maloletých detí a súčasne určiť podmienky pre jeho čerpanie (napríklad ukončenie štúdia).

Občania si tiež dnes nemôžu vybrať, ako s nimi má byť zaobchádzané v prípade vážneho zhoršenia ich duševného zdravia. Týka sa to výberu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ošetrovateľa či správcu ich majetku.

Riešenie

Presadíme nový Občiansky zákonník, ktorý poskytne riešenia zodpovedajúce životným situáciám bežným v demokratickej spoločnosti.

Napríklad správu majetku poručiteľa bude možné riešiť cez tzv. zverenecké fondy.

Ľudia so zhoršujúcim sa duševným zdravím si budú môcť včas vybrať, ako s nimi má byť zaobchádzané v čase, keď stratia plnú spôsobilosť.

V novom zákonníku tiež zrušíme podvojnosť úprav zmlúv v Občianskom a Obchodnom zákonníku.

8. Moderný zákon o obchodných spoločnostiach

Základom slovenského práva obchodných spoločností je stále právna úprava z roku 1991, ktorá bola 50-krát novelizovaná, ale stále nezohľadňuje dnešné potreby podnikateľov.

Súčasne vytvára priestor pre nekalé praktiky v podnikaní, ako aj pre obchádzanie veriteľov. Právna úprava obchodných spoločností je nekonzistentná. Občiansky zákonník napríklad neponúka dobrý základ pre vznik, založenie, zánik právnických foriem. Obchodný zákonník preto supluje všeobecnú úpravu aj mimo obchodných spoločností. Súčasne v práve chýba detailnejšia úprava pre korporátne právo, napríklad pre prevody podielov či akcií. Chýba v ňom tiež úprava koncernového práva.

Riešenie

Presadíme prijatie zákona o obchodných spoločnostiach¹⁶ ako dvojičku Občianskeho zákonníka. Nový zákon o obchodných spoločnostiach upraví len otázky obchodných spoločností, čím sa dosiahne prehľadnosť právnej úpravy a odstráni sa dnešná duplicita alebo až protichodnosť niektorých inštitútov¹⁷.

Zákon bude postavený na zásadnom posilnení autonómie vôle, čo sa napríklad prejaví v upustení od princípu jednotnosti obchodného podielu či uzavretého výpočtu druhov akcií, ako aj v možnosti zvoliť si monistickú štruktúru akciovej spoločnosti. Doplní sa taktiež úprava koncernového práva.

9. Nový obchodný register

Aktuálny informačný systém obchodného registra Corwin vznikol v roku 1998, s výraznejším technologickým upgradom v roku 2004. Svojím rozsahom a použitými technológiami neumožňuje kompatibilitu s aktuálne prebiehajúcimi projektmi štátnej správy a stratégiou centralizácie informačných systémov verejnej správy. Starý systém je fakticky aj prekážkou pre nové právne riešenie registrácie obchodných spoločností, napríklad prostredníctvom advokátov alebo notárov.

Riešenie

Urobíme všetky opatrenia pre spustenie nového obchodného registra tak, aby zodpovedal požiadavkám 21. storočia. Obchodný register bude fungovať výlučne v podobe elektronickej evidencie. Bude zabezpečená publicita údajov. To znamená elektronický prístup ku všetkým verejným údajom z obchodného registra, zjednodušené online založenie spoločnosti, automatizované notifikácie a varovania, register dostupný v jazykových mutáciách, prepojenie registra s inými referenčnými registrami (register fyzických osôb a register právnických osôb) a orgánmi verejnej správy.¹⁸

10. Registrované partnerstvá

---

¹⁶ Návrh Legislatívneho zámeru rekodifikácie práva obchodných spoločností: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25965/1>

¹⁷ typicky zodpovednosť za škodu a ručenie členov orgánov voči spoločnosti a voči veriteľom

¹⁸ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26270/1>

Právo na Slovensku neuznáva rovnocenné postavenie vzťahov ľudí, ktoré sú založené na inom ako tradičnom modeli rodiny s heterosexuálnymi partnermi. V rodinných vzťahoch táto diera v zákonoch necháva deti vyrastajúce v týchto rodinách bez právneho zázemia - teda v neistote, čo s nimi bude v rôznych kritických situáciách, ktoré prináša bežný život.

Riešenie

Nediskriminačne a s dôrazom na rešpekt k dôstojnosti človeka upravíme v právnom poriadku práva týkajúce sa ľudských vzťahov, vrátane registrovaného partnerstva osôb rovnakého pohlavia, aj práva na adopciu detí. Umožnením registrovaného partnerstva budú mať ľudia s náklonnosťou k rovnakému pohlaviu možnosť chrániť svoje vzťahy aj právom. Súčasne chceme, aby každé dieťa bolo chránené bez ohľadu na akýkoľvek právny charakter rodiny, v ktorej s láskou vyrastá.

11. Adresnejšia pomoc Centra právnej pomoci

Súčasná hranica pre poskytovanie právnej pomoci Centrom právnej pomoci je nastavená veľmi nízko, teda nepokrýva dostatočne ľudí v núdzi: 1,4-násobok (bez finančnej účasti) – 1,6-násobok (s finančnou účasťou) sumy životného minima (234,42 eur pre jednu fyzickú osobu). To zďaleka nedosahuje ani hodnotu minimálnej mzdy (dnes 700 eur).¹⁹ Centrum tak musí odmietat veľký počet žiadateľov vo veľkej núdzi.

Riešenie

Zmeníme legislatívu týkajúcu sa Centra právnej pomoci tak, aby v porovnaní so súčasným stavom mali nárok na poskytnutie právnej pomoci Centrom právnej pomoci vo väčšej miere tí, u ktorých je to efektívna pomoc.²⁰

12. Zjednodušenie trestného konania

Trestné konanie je dnes prekomplikované. Zbytočné opakovanie úkonov vyšetrovateľov a ďalšie zbytočné prekážky v trestnom konaní odďaľujú včasné ukončenie vyšetrovania, predloženie obžaloby na súd, a nakoniec i samotné vyvodenie zodpovednosti v prípade preukázania viny.²¹

---

¹⁹ Výsledkom je, že Centrum právnej pomoci musí odmietat aj ľudí žiadajúcich o poskytnutie právnej pomoci, ktorí nezarábajú ani minimálnu mzdu. V roku 2022 spĺňalo podmienku na priznanie právnej pomoci vo všeobecnej agende len 64 % žiadateľov. Viac vo [Výročnej správe Centra právnej pomoci za rok 2022](#)

²⁰ Konkrétne pôjde o nastavenie bezplatnej právnej pomoci pre ľudí s príjmom pod 1,6 násobok sumy životného minima a nastavenie právnej pomoci s finančnou účasťou pod 1,8 násobok životného minima. Uvedené navýšenie nie je bezprostredne spojené s navýšením kapacít Centra právnej pomoci.

²¹ Podľa aktuálne platného trestného procesu dochádza dnes k absurdným situáciám, kedy zjavne podozrivá osoba zo spáchania trestného činu je najprv vypočutá ako svedok, neskôr je opäť vypočutá už ako obvinená. Medzitým je samozrejme vytvorený priestor na obštrukcie zo strany podozrivej osoby a navyiac môžu byť vznášané námietky, že už pri prvom výsluchu mala mať daná osoba obhajcu, keďže bolo zjavne zrejmé, že je hlavným podozrivým.

Riešenie

Zjednodušíme a zrýchlime trestné konania tým, že prijmeme legislatívu, ktorá obmedzí opakované vypočúvanie tých istých osôb pri zmene ich procesného postavenia a zavedieme povinné elektronické doručovanie v trestnom konaní.²²

13. Koniec využívania § 363 Trestného poriadku na zastavenie konaní

Mnohé trestné korupčné kauzy vysoko politicky exponovaných ľudí končia u generálneho prokurátora bez toho, aby boli dostatočne vysvetlené laickej aj odbornej verejnosti. Generálny prokurátor k tomu v rozpore s doterajšou praxou využíva § 363 Trestného poriadku.²³ O týchto prípadoch bez toho, aby sa dostali pred súd, rozhoduje jedna osoba - generálny prokurátor.

Riešenie

Upravíme § 363 Trestného poriadku tak, aby generálny prokurátor jednoznačne nemal možnosť negatívne a rozsiahlo zasahovať do vyšetrovania. Uvedené ustanovenie by malo smerovať skôr k otváraniu trestných káuz tak, aby sa vyšetrovali a nie tak, aby sa rušili a zastavovali.²⁴

14. Zníženie neprimeraných trestov pri drogách

Trestný zákon neodzrkadľuje aktuálne nastavenie hodnôt v spoločnosti tým, ako sú určené trestné činy a tresty za ich spáchanie. Osobitne sa to prejavuje pri drogových trestných činoch, kde nie je daný právny priestor sudcovi na primerané rozlišovanie prípadov dílerstva od užívania drog²⁵ a na posúdenie množstva a dôvodu ich užívania.

Riešenie

Budeme presadzovať jasné pravidlá (napríklad množstvá drog) pre rozlišovanie rôznych stupňov závažnosti priestupkovej alebo trestnej drogovej činnosti. Osobitne pri marihuane budeme presadzovať pri menšom množstve pre osobnú spotrebu priestupkovú zodpovednosť a súčasne otvoríme verejnú diskusiu o legalizácii marihuany v menšom množstve. V spolupráci so sektorom zdravotníctva umožníme legálne získavanie produktov z marihuany pre zdravotné účely.

---

²² Navrhujeme trestný proces, v ktorom nebude vyšetrovanie trestných činov zbytočne formalizované do niekoľkých fáz, ako je tomu dnes, konkrétne fáza pred začatím trestného stíhania, po začatí trestného stíhania. Takéto fázovanie formalizuje zbytočne napríklad osobu podozrivú zo spáchania trestného činu ako svedka, neskôr obvineného. Vyšetrovateľ je nútený opakovať výsluchy nielen s tou istou osobou ako podozrivou, ale aj so svedkami, ktorých vypočul v jednej fáze, formálne ich musí vypočuť v druhej fáze. Už len tieto okolnosti predlžujú celé vyšetrovanie, čoho dôsledkom je i dlhšie trvajúca väzba obvineného v tomto štádiu trestného konania. Pri skrátení vyšetrovania trestných činov možno uvažovať aj o skrátení väzobných lehôt pre trestne stíhané osoby.

²³ Nadácia Zastavme korupciu: "Žilinka z údajov o 363 vyberá len niektoré, aby vyzeral lepšie" [Žilinka z údajov o 363 vyberá len niektoré, aby vyzeral lepšie \(zastavmekorupciu.sk\)](#)

Nadácia Zastavme korupciu: "Výzva na zmenu § 363 - Komu už paragraf pomohol" [Zastavme 363 | Pomôžte, aby nikto neunikol súdu](#)

²⁴ Konkrétne budeme presadzovať vylúčenie negatívneho pokynu generálneho prokurátora voči podriadeným prokurátorom takýmto znením § 363 odsek 1 Trestného poriadku: „(1) Generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta o postúpení veci, o zastavení trestného stíhania, o podmieničnom zastavení trestného stíhania, o podmieničnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného a o prerušení trestného stíhania, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon.“

²⁵ Aktuálna vládna novela trestného zákona vyrieši tento základný problém, ak prejde parlamentom. Stále však zostane pri užívateľoch marihuany trestanie aj pri najmenších množstvách. <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28165/1>

15. Sex bez súhlasu ako znásilnenie

Podľa platného trestného zákona sa za znásilnenie považuje také správanie páchatela, ktoré nevyhnutne súvisí s páchaním násilia alebo využitím bezbrannosti obete, napr. obeť je pod vplyvom drog, alkoholu. Trestný zákon teda nepredpokladá, že k trestnému činu znásilnenia môže dôjsť aj voči dospelaj žene bez násilia, napr. za okolností, že žena z dôvodu strachu, stavu tzv. zamrznutia, síce jednoznačne nesúhlasí so sexuálnym aktom, páchatel o tom vie, a napriek tomu tento stav ženy zneužije.

Riešenie

Zmeníme vymedzenie trestného činu znásilnenia v Trestnom zákone tak, aby sa jeho základom stalo neudelenie súhlasu so sexom²⁶, a aby podmienkou trestnosti nebolo aktívne bránenie sa obete. Tým sa zlepší právna ochrana žien pred sexuálnym násilím a obťažovaním.

16. Efektívnejšia probácia

V trestnej politike Slovenska je hlboko poddimenzovaná služba probácie, ktorá slúži na dohľad štátu nad páchatelom, ktorému bol uložený iný trest ako trest odňatia slobody.^{27, 28}

Riešenie

Vypracujeme analýzu efektívnosti probácie v podmienkach Slovenska a zvýšime adekvátne počet zamestnancov.

Budeme presadzovať zriadenie osobitnej organizačnej jednotky, ktorá bude personálne, technicky i metodicky zabezpečovať probačnú službu, po vzore z Českej republiky.²⁹

17. Väznice

Väzenstvo trpí problémom prepĺnených väzníc, čo vidno aj na malom priestore pripadajúcom na jednu osobu v cele.³⁰ Väznice zaostávajú za štandardmi odporúčanými Európskym výborom na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Aj väznená osoba má svoju dôstojnosť a výchovný účel trestu sa nedocieli v podmienkach, v ktorých nie je primerane zabezpečená jej dôstojnosť.

---

²⁶ Podľa prieskumu agentúry Focus pre Amnesty International Slovensko považuje sex bez súhlasu až 91 % respondentov za znásilnenie a 89 % opýtaných si myslí, že sex bez súhlasu by mal byť trestným činom.

²⁷ <https://www.sav.sk/journals/uploads/02061040Lubelcova.pdf>

²⁸ Právnická fakulta UK v BA, Ministerstvo spravodlivosti SR: Aplikácia alternatívnych prístupov v justícii na Slovensku, Potrebne zmeny v oblasti zabezpečovania prípravy a výkonu sankcií nespojených s odňatím slobody, 2022 „Slovenská republika vykazuje najvyšší počet prípadov v pomere na jedného zamestnanca v probácii v EÚ“

²⁹ Možno predpokladať, že v prípade schválenia aktuálnej vládnej novely trestného zákona a trestného poriadku to nebude zásadná finančná otázka, keďže táto novela zásadné navýšenie personálu už obsahuje, ale pôjde „už len“ o organizačno-technickú otázku, ktorá pre koncepčný rozvoj tejto služby na Slovensku bude kľúčová.

³⁰ Konceptia väzenstva Slovenskej republiky na roky 2022 až 2030: „Index väznených osôb na Slovensku narástol zo 184 väznených osôb na 100 tis. obyvateľov v roku 2011 na 195 väznených osôb na 100 tis. obyvateľov v roku 2020. V rámci krajín Európskej únie patrí Slovenská republika medzi krajiny s druhým najvyšším počtom väznených osôb na 100 tis. obyvateľov. Ukazovateľ bezprostredného rizika prepĺnenia väzníc (definovaný metodikou Európskeho výboru pre problémy kriminality ako stav, kedy je väznica z dôvodu rozdielneho naplnenia jednotlivých oddielov naplnená na viac ako 90 % svojej celkovej kapacity) bol prekročený v 16 z 18 ústavov.“

Riešenie

Zmeníme Trestný poriadok a Trestný zákon tak, aby bolo možné širšie využívanie alternatívnych trestov v menej závažných prípadoch trestnej činnosti, čo je efektívna cesta k zníženiu počtu väznených osôb.³¹ V Trestnom poriadku cestou nových pravidiel pre efektívne trestné konanie bude možné skrátiť aj doby väzobného stíhania, keďže vyšetrowanie bude prebiehať v kratších lehotách.

Budeme presadzovať aj investície do väzenstva s cieľom postupného dobiehania štandardu vyspelých európskych krajín.

18. Obžaloba vo verejnom záujme

Odhaľovanie domáceho násilia a odstíhanie jeho páchatel'ov stále nie je dostatočne účinné.³² V prípade, že orgány činné v trestnom konaní (vyšetrowateľ, prokurátor) neposúdia prípad ako dostatočne podložený pre trestné stíhanie, nie je možné páchatel'a domáceho násilia postaviť pred súd.³³

Riešenie

Zavedieme inštitút obžaloby vo verejnom záujme pilotne v prípadoch domáceho násilia tak, aby vec mohol prerokovať súd aj bez ingerencie orgánov činných v trestnom konaní. Súčasne vyhodnotíme možnosť zavedenia takejto obžaloby aj pre ďalšie prípady.

19. Posilnenie postavenia verejného ochrancu práv

Verejná obžaloba v trestných veciach patrí podľa pravidiel nášho právneho poriadku len prokuratúre. Sú však prípady, kedy sa štát môže dostať do konfliktu pri podozreniach z trestných činov, kde sú podozrivé z páchania trestnej činnosti ozbrojené zložky štátu, osobitne policajné orgány. Práve v rukách polície je pritom vyšetrowanie, začiatok trestného stíhania.

Riešenie

Posilníme postavenie verejného ochrancu práv pilotne v takých prípadoch, keď existuje podozrenie z excesívneho použitia sily ozbrojenými zločkami štátu. Verejný ochranca práv bude môcť iniciovať trestné stíhanie, či prípadne viesť obžalobu pred súdom. Prípad Moldavy nad Bodvou, kde sú podozrivé policajné orgány z neprimeraných zásahov až brutality voči príslušníkom marginalizovanej komunity, ukazuje, že práve verejný ochranca práv ako

---

³¹ Aktuálna vládna novela trestného zákona (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28165/1>), ktorej základ bol pripravený pod našim vedením, rieši kľúčovo tento problém. V prípade jej prijatia vyhodnotíme dôsledne jej účinky.

³² Výskum ["Mapovanie postupov a postojov vyšetrowateľov PZ v prípadoch násilia páchaného na ženách"](#) poukázal na vysokú výskyt názorov, že ženy si násilie vymýšľajú. Tie sa objavili u oboch skúmaných foriem násilia na ženách (40 % u partnerského a 52 % u sexuálneho). Takáto relatívne vysoká miera nedôvery k ženám, ktoré podajú trestné oznámenie na prípady násilia, môže ovplyvňovať nielen prístup vyšetrowateľov a vyšetrowateľiek k poškodeným, ale aj celkový priebeh vyšetrowania.

³³ Práve v prípadoch domáceho násilia dôkazná situácia môže byť núdzna a je namieste dôsledné vyhodnotenie dôkazov, ktoré obeť domáceho násilia predkladá. Výnimočne je preto namieste, aby v prípade odmietnutia prípadu vyšetrowateľom a prokurátorom, dostala obeť možnosť prípad predstaviť súdu, ak je presvedčená, že má dostatok dôkazov na preukázanie viny páchatel'a.

nezávislá štátna inštitúcia bol schopný včas zaujať správny postoj pre obhajobu práv tých slabších.³⁴

20. Efektívna správa zaisteného majetku

O zaistený majetok, ktorý by mohol pochádzať z trestnej činnosti, sa dnes stará Úrad pre správu zaisteného majetku, a to do doby, kým súd nerozhodne o vine páchatel'ov. Potom sa však postupuje podľa starej legislatívy z roku 1993 a prepadnuté veci prechádzajú do správy okresných úradov v sídlach krajov, ktoré nemajú profesionálne kapacity na takúto činnosť.

Riešenie

Rozšírime kompetencie Úradu pre správu zaisteného majetku aj pre činnosti spojené s prepadnutím majetku, aby všetky majetkové prospechy z trestnej činnosti boli zo strany štátu dôsledne a efektívne vymožené.

21. Otvorená prokuratúra

Prokuratúra nie je dostatočne otvorená. Dôkazom sú kauzy spojené s bývalým špeciálnym ako aj generálnym prokurátorom. Zatiaľ čo sudcovia podávajú podrobnú správu o výkone svojej činnosti už od roku 2011, o práci jednotlivých prokurátorov nevieme dnes prakticky nič.³⁵

Riešenie

Podobne ako pri sudcoch zavedieme povinné hodnotenie prokurátora, ktoré bude znamenať aj významný posun verejnej kontroly.

22. Previerky majetkových priznaní prokurátorov

Údaje o príjmoch prokurátorov neumožňujú dostatočnú kontrolu. Prokurátori dnes neuvádzajú svoj príjem z funkcie. Chýbajú tiež výšky odmien za jednotlivé roky, ale aj jednotná a prehľadná štruktúra zverejňovaných údajov, a najmä dôsledná preverka majetkových priznaní.

Riešenie

Zavedieme podrobné preverky majetkových priznaní prokurátorov podľa vzoru sudcov.

---

³⁴ <https://vop.gov.sk/policajny-zasah-v-moldave-nad-bodvou/>

³⁵ Podobne chýbajú aj tie najzákladnejšie ukazovatele pri snahe o objektívne hodnotenie prokurátorov. Pri sudcoch stačí pár klikov na nájdenie ich výkazov práce, pri prokurátoroch sú takéto dáta nemysliteľné. Podľa vzoru sudcov primerane zavedieme ročné štatistické výkazy prokurátorov, vrátane ich zverejňovania.

23. Náhodné pridelenie vecí prokurátorom

Súčasnité nastavenie prokuratúry vytvára priestor na nežiaduce zasahovanie do priebehu vyšetrovania napr. tým, že vedúci prokurátor príslušnej organizačnej jednotky sám rozhoduje o pridelení veci konkrétnemu prokurátorovi.

Riešenie

Zavedieme náhodné pridelenie vecí prokurátorom podľa vzoru sudcov. Toto opatrenie zvýši neustrannosť a nezávislosť prokurátorov.³⁶

24. Reforma Rady prokurátorov

Na rozdiel od poslania Súdnej rady, ktorým je zabezpečovanie verejnej kontroly súdnictva, je poslaním Rady prokurátorov najmä zabezpečovať a chrániť práva a oprávnené záujmy prokurátorov³⁷. Navyše členovia Rady prokurátorov podliehajú riadeniu generálnym prokurátorom.

Riešenie

V súlade s reformou prokuratúry zmeníme nastavenie rady prokurátorov podľa vzoru Súdnej rady. Rada prokurátorov by mala byť otvorená aj osobám, ktoré nie sú prokurátormi, a ktoré spĺňajú morálne a odborné kritériá. Uvedeným spôsobom sa posilní otvorenosť a verejná kontrola prokuratúry.

25. Transparentné výberové konania pre prokurátorov

Prokurátormi sa dnes väčšinou stávajú priamo právni čakatelia prokuratúry bez transparentného výberového konania. Členom výberovej komisie pri výbere prokurátorov môže byť len prokurátor. Členov výberovej komisie a potrebný počet náhradníkov vymenúva a odvoláva generálny prokurátor.

Riešenie

Podobne ako pri sudcoch zavedieme transparentné výberové konania pre prokurátorov. Podľa vzoru sudcov odstránime prekážky vstupu do prokurátorského povolania kandidátom z iných právnických povolaní.

26. Typizovanie vybraných súdnych rozhodnutí

Texty rozhodnutí súdov sú neprimerane dlhé a často nezrozumiteľné pre ľudí.

---

³⁶ Náhodné pridelenie vecí na prokuratúre je nástroj pre spravodlivé rozdelenie prípadov medzi jednotlivých vyšetrovateľov v rámci jednotlivých organizačných jednotiek, ktoré nebude závislé len od vôle vedúcej osoby na prokuratúre. Výsledkom bude tiež zníženie možnosti nežiadúceho zásahu do priebehu vyšetrovania.

³⁷ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/154/>

Riešenie

Zavedieme typizovanie niektorých súdnych rozhodnutí ako službu sudcovi a v konečnom dôsledku službu pre občana. Sudcovi sa tým uľahčí práca a výsledkom bude prehľadnejšie a kratšie rozhodnutie, v ktorom si účastník nájde všetko potrebné, právny predpis, judikatúru, kľúčové skutkové a právne vety.³⁸

27. Užívateľsky prívetivé vyhľadávanie súdnych rozhodnutí

Rozhodovanie súdov nie je jednotné v rovnakých prípadoch, vyhľadávanie súdnych rozhodnutí je obtiažne, užívateľsky nekomfortné.

Riešenie

Zabezpečíme, aby vyhľadávanie súdnych rozhodnutí bolo jednoduché a užívateľsky prívetivé pre občana, ale i pre sudcu a jeho tím. Táto funkcionálna softvéru by mala nadväzovať na typizované súdne rozhodnutia, v ktorých budú vopred súdom vyznačené kľúčové právne pojmy a právne vety rozhodnutia.

28. Plná elektronizácia súdneho spisu

Elektronizácia súdneho spisu v civilnom aj trestnom konaní buď nefunguje vôbec, alebo len čiastočne v niektorých špecifických konaniach (napríklad elektronický platobný rozkaz, návrh na exekúciu).

Riešenie

Zavedieme plný elektronický súdny spis^{39, 40} pre civilné aj trestné konanie. Plne funkčný elektronický súdny spis prinesie jednoduchší prístup pre účastníkov konania a uľahčí manipuláciu so spisom na všetkých súdnych úrovniach. Zvýši tiež transparentnosť konania. Plný elektronický súdny spis prinesie prehľadnosť nielen pre účastníka, sudcu a jeho tím, ale aj pre vedenie súdu. Táto transparentnosť v konečnom dôsledku môže mať silný pozitívny dopad aj na skrátenie súdneho konania. V prípade prieskumov prietahov by sa pri elektronickom súdnom spise už nemuseli vzájomne blokovať súdy. Súčasne by mohlo dochádzať k plynulému rozhodovaniu v danej veci, ako aj k prieskumu na inom súde, či nedochádza k prietahom.

---

³⁸ Typizovanie rozhodnutí by malo súvislo nadväzovať na elektronizáciu celého súdneho spisu, kde na začiatku je typizované elektronické podanie účastníka, z ktorého sa kľúčové časti preklapia priamo do súdneho rozhodnutia.

³⁹ Elektronický súdny spis predstavuje evidenciu všetkých dokumentov a úkonov súdnej kancelárie, sudcu a vyššieho súdneho úradníka, evidenciu všetkých listín (okrem spisov obsahujúcich utajované skutočnosti existujúce v papierovej podobe).

⁴⁰ Možno predpokladať, že dôjde k masívnej obmene hardvérového ako aj softvérového vybavenia súdov zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti, pretože taký je aktuálny konkrétny plán ministerstva. Tým sa vytvorí technický priestor na kľúčové zmeny v justícii v tejto oblasti, ktoré by mali priniesť online prístup k súdnemu spisu od jeho začiatku po jeho koniec vrátane trestného konania.

29. Formuláre pre účastníka súdneho konania

Na Slovensku sú formuláre pre účastníka súdneho konania používané zatiaľ vo veľmi obmedzenej miere, v zásade len pre zápisy v obchodných registroch a pre účely exekučného a upomínacieho konania.

Riešenie

S cieľom zjednodušiť a zrýchliť konanie pred súdom zavedieme formuláre pre začiatok súdnych konaní s vysvetlivkami, povinnými prílohami, odporúčanými prílohami tak, aby aj občan bez právnického vzdelania dokázal prejsť súdnym konaním bez prítomnosti advokáta všade tam, kde jeho zastúpenie nie je povinné.⁴¹

30. Optimalizácia súdnej siete

Štruktúra súdnej siete stále nie je efektívna⁴². Na Slovensku je hlavnou výzvou vytvoriť väčšie organizačné celky súdov, aby sudcovia mohli byť primerane špecializovaní. Európsky trend sú väčšie súdy s väčším kolektívom sudcov. Na Slovensku sa v 90-tych rokoch 20. storočia pri reforme verejnej správy naopak súdy ešte viac fragmentovali. Malé súdy neumožňujú špecializáciu a aj z tohto dôvodu sú u nás dlhodobým problémom prietahy v konaní. Osobitne v rodinnej agende a v správnom súdnictve.⁴³

Riešenie

Zvýšime efektívnosť justície.

Reorganizácia súdov⁴⁴, tzv. nová súdna mapa, účinná od júna 2023, bude prvým krokom k efektívnej organizácii súdov. Ďalším krokom bude nielen organizačno-technické zlúčenie súdov, ale reálne väčšie súdy a zrušenie malých neefektívnych pobočiek.

Väčšie súdy znamenajú aj väčší náhodný výber, efektívnejšie riadenie a v konečnom dôsledku rýchlejšie a kvalitnejšie rozhodovanie pre každého.

31. Podporný tím sudcu

Na vznik prietahov v konaní má vplyv aj nedostatočný podporný tím sudcu. Niektoré súdy, najmä vo väčších mestách, nedokážu obsadiť pozície podporného tímu sudcu, často pre zlé finančné ohodnotenie.

---

⁴¹ Formuláre nápomocné pre spísanie návrhu na začatie súdnych konaní môžu v jednoduchých krokoch naviesť účastníka konania na jeho vyjadrenie ku kľúčovým skutočnostiam pre rozhodnutie o spore na súde. Súčasne takéto formuláre automaticky obsahujú údaje o účastníkoch sporu, právnych zástupcoch, predmete sporu, a môžu sa teda preklopiť do podaní súdu, a tým urýchliť administratívnu komunikáciu medzi súdom a účastníkmi sporu.

⁴² <https://www.justice.gov.sk/ministerstvo/sprava-k-stavu-justice/>

⁴³ Ročný prehľad o priemernej dĺžke konaní a mediáne vo vybraných agendách, Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR: [Ročný prehľad o priemernej dĺžke konaní na súdoch - Analytické centrum \(ac-mssr.sk\)](#)

⁴⁴ Reforma súdov má za cieľ priniesť účastníkom konania výsledok vo forme čo najrýchlejšieho rozhodnutia, ktorému rozumejú a majú v neho dôveru. Kľúčová časť reformy spočíva v reorganizácii súdov, ktorá umožní sudcom špecializovať sa a umožní náhodnejší výber sudcu. Ďalšia časť reformy sa týka efektívnej správy súdov, ktorá umožní, aby sa predseda súdu mohol venovať najmä dohľadu nad plynulým priebehom súdnictva na danom súde.

Riešenie

Pre personálnu stabilizáciu na súdoch zavedieme adekvátne platové ohodnotenie zamestnancov súdov a vytvoríme im možnosti kariérneho rastu.⁴⁵

32. Spravodlivá náhrada nákladov

Pravidlá konania pred súdom sú nastavené v zákone tak, že úspešný účastník konania nemá nahradené reálne náklady práce advokátov. To spôsobuje, že aj víťaz súdneho sporu zostáva poškodený, pretože nedôjde k náhrade jeho nákladov za vedenie sporu.

Riešenie

Nastavíme tarifné odmeny pre advokátov tak, aby aj priznaná úhrada v zmysle tarify bola vyjadrením spravodlivosti.

33. Transparentné výberové konania

Na rozdiel od výberového konania na sudcu výberové konania na ostatné právnické profesie, ktoré súvisia s výkonom verejnej moci (notári, exekútori, správcovia), sú v neprimerane uzavretom kruhu danej profesie. Navyše, proces výberu neumožňuje dostatočne objektívne vyhodnotiť výsledky výberového procesu.

Riešenie

Posilníme transparentnosť a verejnú kontrolu výberu uchádzačov o právnické povolanie (exekútori, notári, správcovia) podľa vzoru výberu sudcov.

34. Prehľad disciplinárnych rozhodnutí

Chýba jednoduchý a zrozumiteľný portál pre vyhľadávanie kľúčových rozhodnutí o disciplinárnych previneniach predstaviteľov právnických profesií. Disciplinárne tresty v právnických profesiách sú často rôzne od profesie k profesii bez rozumného legitímneho dôvodu.

Riešenie

Zavedieme nástroje pre transparentný prehľad disciplinárnych rozhodnutí a príslušných etických kódexov jednotlivých právnických profesií. Súčasne spresníme aj definície jednotlivých disciplinárnych priestupkov osobitne s dôrazom na tie, ktoré súvisia s porušením etiky v jednotlivých právnických profesiách. Získame tak prehľad o tom, či sú sankcie za neprimerané.

---

⁴⁵ Ideálne právnou úpravou na základe zákona o justičnej štátnej službe, kde budú presne vymedzené jednotlivé pozície justičného personálu. Zdroj financovania je z optimalizácie súdnej siete.

35. Zjednodušenie disciplinárnych konaní voči advokátom

Disciplinárne konanie voči advokátom prebieha najprv pred advokátskou komorou vo dvoch stupňoch - prvostupňové a druhostupňové konanie. Následne prebieha disciplinárne konanie aj pred súdom, a to rovnako vo dvoch stupňoch. Ostatné právnické profesie majú v zásade jednostupňové konanie pred Najvyšším súdom. Pre dodržiavanie štandardov nielen etických, ale aj zákonných predpokladov právnických povolání je dôležité včasné ukončenie disciplinárnych konaní, čo je v prípade štvorstupňového konania nereálne.

Riešenie

Zjednodušíme disciplinárne konania advokátov na ideálne dva, maximálne tri stupne. Skrátenie procesu bude mať za následok aj skrátenie trvania disciplinárnych konaní.

36. Volebné právo od 16tich v eurovoľbách a komunálnych voľbách

Pre demokratické vládnutie je dôležitá vysoká účasť vo voľbách, ktorá čo najširšie reprezentuje krajinu. Priemerný vek obyvateľstva sa zvyšuje, mladí ľudia sú preto reprezentovaní pri voľbách čoraz menej.

Mladí ľudia vo veku nižšom ako 18 rokov nemajú na Slovensku právo voliť svojich zástupcov v žiadnych voľbách. Pritom hranica zrelosti mladých ľudí pre určitú alebo plnú mieru zodpovednosti za svoje úkony je posudzovaná za dostatočnú pri nižšom veku vo viacerých verejných sférach, napríklad pre potreby platenia daní, vedenia motorových vozidiel, vstupu do manželstva (so súhlasom súdu od 16 rokov), pri priestupkovej zodpovednosti od 15 rokov veku, pri trestnej zodpovednosti od 14 rokov veku.

Krajiny ako Nemecko, Belgicko, Švajčiarsko či Malta majú už 16 prípadne 17 ročných voličov vo vybraných voľbách a Rakúsko vo všetkých voľbách⁴⁶.

Riešenie

Umožníme mladým ľuďom od 16 rokov voliť v komunálnych voľbách a vo voľbách do Európskeho parlamentu⁴⁷. Mladým voličom tým prejavíme dôveru a budeme ich pozitívne motivovať k účasti na veciach verejných.

37. Úrad pre národnostné menšiny

Kompetencie v oblasti práv národnostných menšín sú roztrieštené medzi viaceré štátne inštitúcie, napríklad úrad vlády, ministerstvo spravodlivosti, či ministerstvo kultúry. Výsledkom je neefektívny výkon národnostnej politiky štátu. Monitorovacie správy k Rámcovému dohovoru o právach národnostných menšín, ktorý SR ratifikovala, túto roztrieštenosť opakovane kritizujú⁴⁸.

---

⁴⁶ https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/wahlen/1/Seite.320210.html#aktiv

⁴⁷ Európsky parlament prijal rezolúciu, v ktorej už predpokladá 16-ročných voličov pre voľby do Európskeho parlamentu. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0129_SK.html

⁴⁸ Správa o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike

Riešenie

Nahradíme post splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny Inštitútom pre národnostné menšiny podriadeným ministerstvu spravodlivosti. Centralizácia kompetencií na jeden úrad by znamenala lepšiu koordináciu, efektívnosť riadenia a väčší priestor pre účasť menšín na správe vecí verejných.

2. Vnútro

POLÍCIA

38. Kvalitnejšie služby polície

Na Slovensku je v porovnaní s okolitými štátmi vysoká miera násilnej trestnej činnosti⁴⁹, pretrvávajúca nízka dôvera v políciu, a to napriek tomu, že máme v medzinárodných štatistikách vysoký počet policajtov na obyvateľa v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Vyšší počet policajtov je čiastočne spôsobený tým, že pod slovenskú políciu spadá aj civilná agenda v zahraničí vykonávaná civilnými zamestnancami a nie policajtmi.⁵⁰

Riešenie

Policajtov presunieme tam, kde je to potrebné. Na zvýšenie bezpečnosti treba mať viac policajtov pre oblasti bežných trestných činov, a tiež viac policajtov v uliciach.

To si vyžiada personálnu konsolidáciu v oblastiach s nízkym stavom obsadenosti, nastavenie zmysluplného náborového systému a takého systému kariérneho postupu, ktorý umožní rozvinúť individuálny potenciál policajtom na všetkých úrovniach a útvaroch.

Zmeníme legislatívu tak, aby agenda vykonávaná v iných štátoch civilnými zamestnancami bola aj u nás vykonávaná civilnými zamestnancami, nie policajtmi.⁵¹

39. Motivačné odmeňovanie policajtov

Štvrtinu platu policajtov dnes tvoria príplatky, je to viac ako u iných zamestnancov vo verejnom sektore. Do platu policajtov sa zaraďuje takmer 20 príplatkov. Je to výrazne viac ako v súkromnom sektore. Množstvo príplatkov sa odrzkadľuje v ich podiele na celkovom plate. Odmeny tvoria iba 6 % celkového platu⁵². Takýto systém je zložitý, nezrozumiteľný, nie je motivačný.

Riešenie

Znížime počet príplatkov, znížime ich podiel na plate a zvýšime podiel odmien. Pomôže to odmeňovať policajtov s výsledkami, a tou cestou zvýšiť napríklad bezpečnosť v uliciach.

---

⁴⁹ Na 100 tisíc obyvateľov máme 1,15 vraždy, priemer vo V4 je 0,7 (Česká republika 0,53, Maďarsko 0,79, P 0,69), 2020

⁵⁰ ÚHP: Revízia výdavkov ministerstva vnútra (verejná správa a bezpečnosť), Záverečná správa, 2020

⁵¹ Napríklad vydávanie preukazov - občianskeho preukazu, vodičského preukazu, medzinárodného vodičského preukazu, cestovného pasu, vedenie evidenčných čísel, príp. i časť priestupkovej agendy.

⁵² ÚHP: Revízia výdavkov ministerstva vnútra (verejná správa a bezpečnosť), Záverečná správa, 2020

40. Kvalitnejšie vzdelávanie policajtov

Prípady domáceho násilia a nenávistných prejavov sú vyšetrované nedostatočne a majú nízku objasnenosť. Dôvodom je obmedzená schopnosť policajného zboru poskytovať občanom pomoc v týchto situáciách a nedostatočné vzdelávanie v oblasti postupu pri vyšetrowaní tejto problematickej trestnej činnosti.

Riešenie

Zmeníme kurikulum vzdelávania policajtov podľa medzinárodných štandardov a zintenzívime spoluprácu s medzinárodnými inštitúciami, akadémiami prizvaním zahraničných lektorov a vysielaním našich policajtov na zahraničné školy a kurzy. Hodnotenie policajtov by sa následne malo odvíjať nielen od merateľných ukazovateľov nielen kvantitatively, ale aj kvality výsledkov ich práce.

Výsledky vzdelávania sa nebudú posudzovať počtom absolvovaných školení, ale zmenami v objasnenosti trestnej činnosti a v štatistikách činnosti a výsledkov Policajného zboru.

Vykonáme tiež personálny audit Akadémie policajného zboru a iných vzdelávacích zariadení pre verejnú správu.

41. Lepšie zvládanie migrácie

Slovensko zlyháva doma i v zahraničí pri zvládaní legálnej aj nelegálnej migrácie.⁵³

Riešenie

Zvýšime efektívnosť práce i zázemia cudzineckej polície a kvalitu pohraničnej spolupráce na bilaterálnej ako aj multilaterálnej úrovni tak, aby sa vyriešili najčastejšie problémy, akými sú čakacie doby pre cudzincov, jazyková výbava policajtov a pod.

Ministerstvo vnútra bude proaktívne predkladať riešenia vzniknutých situácií a nebude už len pasívnym čakaťelom návrhov riešení prichádzajúcich z EÚ.

Pripravíme krízové plány na prípadné migračné vlny, ktoré budú zahŕňať aj spoluprácu a výpomoc v rámci V4 pri ochrane hraníc Slovenska.

42. Jednoduchšie obstarávanie tovarov bežnej potreby

Systém centrálného obstarávania služieb a tovarov vo vnútornom systéme polície je komplikovaný a neumožňuje pružne reagovať na vzniknuté situácie.

Riešenie

Čiastočne decentralizujeme obstarávanie pre potreby policajných, hasičských útvarov a okresných úradov, čo zjednoduší riešenie každodenných problémov na útvaroch.

---

⁵³ <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/641675-cesko-docasne-obnovi-kontroly-na-statnych-hraniciach-so-slovenskom/>

Jednotlivé útvary by mali mať možnosť obstarávať inde, ak tým ušetria, alebo preukážu, že parametre centrálného obstarávania nezodpovedajú ich potrebám. Takéto obstarávanie sa bude týkať najmä tovarov bežnej potreby.

Útvary budú súhrnný prehľad o obstaraných tovaroch a službách posilať na ústredie, kde sa bude ex post porovnávať a vyhodnocovať ich efektívnosť⁵⁴.

43. Modernizácia oddelení policajného zboru

Budovy a podmienky, v ktorých fungujú obvodné oddelenia policajného zboru, často nezodpovedajú požiadavkám súčasnej doby. Informačné systémy a počítačová technika sú často zastarané a nedostatočne podporované. Z 232 obvodných oddelení v rámci okresných riaditeľstiev PZ nebolo za posledných 20 rokov úplne zrekonštruované a zmodernizované ani jedno. To má vplyv aj na efektívnosť policajných aktivít.

Riešenie

Investujeme do sanácie a modernizácie infraštruktúry⁵⁵. Výrazne zlepšíme kvalitu pracovného prostredia a materiálo-technického zabezpečenia útvarov, vrátane technického zabezpečenia, informatizácie a celkovej modernizácie infraštruktúry Policajného zboru.

Začneme s modernizáciou a rekonštrukciou obvodných oddelení a v nadchádzajúcom volebnom období kompletne zrekonštruujeme a zmodernizujeme 15 % z nich.

44. Efektívne hospodárenie so zdrojmi na modernizáciu a údržbu vozidiel

Drvivá väčšina vozidiel policajného zboru je po dobe životnosti, hasičské autá sú často v automobilových opravárňach mesiace kvôli nedoriešeným životným cyklom financovania údržby a chýbajú pri zásahoch. Dôvodom je neefektívne hospodárenie so zdrojmi určenými na modernizáciu a údržbu.

Riešenie

Prehodnotíme nastavenie zmlúv a analýz ekonomickej efektívnosti obstarávaní a údržby techniky a zvýšime transparentnosť.

Účelovou obmenou a modernizáciou techniky s prihliadnutím na životný cyklus techniky a hodnotu za peniaze zlepšíme hospodárenie.

45. Efektívnejšia inšpekcia

V policajnom zbore neutíchajú rozbroje a konflikty.

---

⁵⁴ Na základe benchmarkingu, teda porovnania cien medzi útvarmi.

⁵⁵ zo zdrojov Plánu obnovy a štrukturálnych fondov EÚ

Riešenie

Prehodnotíme fungovanie Úradu inšpekčnej služby MV SR (z hľadiska zloženia, právomocí, výdavkov, výsledkov); vytvoríme samostatnú Generálnu inšpekciu bezpečnostných zložiek (GIBS). To umožní kontrolu a dohľad nad zákonnosťou postupov, napravi stratený rešpekt a dôveryhodnosť tejto kontrolnej inštitúcie. Zmenu urobíme po vzore GIBS v Českej republike.

46. Bodový dopravný systém

Opakovane dochádza k tragickým dopravným nehodám spôsobeným nezodpovednými vodičmi.

Riešenie

Zavedieme bodový dopravný systém, ktorý pomôže zastaviť cestných pirátov. Tento systém úspešne zaviedli v mnohých európskych krajinách a v susednej Českej republike znížil nehodovosť na cestách o 47 % a počet úmrtí o 43 %. Ďalšie krajiny, ktoré zaviedli bodový systém sú Poľsko, Maďarsko, Taliansko, Rakúsko, Španielsko.

HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR

47. Prepojenosť systémov pre hasičov

Efektívnemu výkonu HaZZ⁵⁶ bráni neprepojenosť informačných systémov využívaných pri plnení úloh HaZZ. Pri výkone štátneho požiarneho dozoru nie je vytvorený systém na kontrolnú činnosť s naviazaním na existujúce registre. Absentuje napríklad možnosť nazerať do databázy stavebného úradu pri posudzovaní projektovej dokumentácie.

Riešenie

Vytvoríme informačný systém na kontrolnú činnosť pri výkone štátneho požiarneho dozoru, ktorý umožní využívať údaje z už existujúcich registrov. Prepojíme existujúce systémy využívané HaZZ (SAP⁵⁷ a CoordCom⁵⁸) tak, aby spolu kooperovali a aby nebolo nutné vypíňať informácie duplicitne.

48. Kooperácia medzi zložkami integrovaného záchranného systému

Kooperácia medzi HaZZ a ostatnými zložkami integrovaného záchranného systému (IZS) je nedostatočná.

Riešenie

---

⁵⁶ Hasičský a záchranný zbor

⁵⁷ V SAP systéme sa plánujú služby, zadáva sa neprítomnosť, zadávajú sa príplatky (nadčas, rizikové a pod.) pre príslušníkov zboru.

⁵⁸ CoordCom je systém podpory pre príjem informácií (volaní) na tiesňovú linku. Prvotné informácie vyplní operačný dôstojník a vyššie jednotku. Sem sa zaznamenávajú všetky dôležité informácie o udalosti (výjazdová technika, počet príslušníkov, časy, typ udalosti a pod.) a po ukončení udalosti sa v systéme CoordCom vyplní podrobná správa o zásahu.

Už pri vyškolení nových príslušníkov zavedieme spoločné výcviky všetkých zložiek IZS, najlepšie v jednom výcvikovom centre (napr. VVP⁵⁹ Lešť).

Zavedieme spoločnú rádiovú frekvenciu pre zložky IZS, ktorá by sa využívala pri náročnejších zásahoch - zefektívnilo by to komunikáciu pri takýchto udalostiach.

49. Cezhraničná spolupráca hasičov a záchranárov

Ak dôjde k mimoriadnej udalosti v prihraničných oblastiach (napríklad požiar bytového domu), absentuje možnosť privolať jednotku susediaceho štátu, ktorá je často vzdialená len niekoľko minút, kým najbližšia jednotka HaZZ⁶⁰ môže mať dojazd aj 30 minút.

Riešenie

Zlepšíme spoluprácu so susednými štátmi a zabezpečíme možnosť obojsmerných cezhraničných výjazdov. Výrazne a efektívne tak zvýšime ochranu majetku a životov našich občanov v prihraničných regiónoch.

ŠTÁTNA A VEREJNÁ SLUŽBA

50. Integrácia najčastejšie využívaných služieb

Nie je dokončená integrácia najčastejšie využívaných služieb pod klientské centrá. Občan tak často nemôže vybavovať súvisiace agendy na jednom mieste.

Riešenie

Verejnú správu priblížime ľuďom tým, že dokončíme integráciu najčastejšie využívaných služieb do novobudovaných klientskych centier (Sociálna poisťovňa, úrady práce, daňové úrady, atď.). Na jednom mieste si tak občan vybaví viaceré súvisiace agendy.

51. Efektívnejšia alokácia zamestnancov

Zamestnanci verejnej správy nie sú alokovaní správne, teda tam, kde je to pre spoločnosť najviac potrebné.⁶¹

Riešenie

Motivačnými stimulmi umožníme efektívnejšie umiestňovať zamestnancov na pozície a úrady hlásiace nedostatok kvalifikovaných a potrebných zamestnancov. Zavedieme nové benefity

---

⁵⁹ Vojenský výcvivový priestor

⁶⁰ Hasičský a záchranný zbor

⁶¹ ÚHP: Revízia výdavkov ministerstva vnútra (verejná správa a bezpečnosť), Záverečná správa, 2020: "Nízke zaťaženie v hlavnej agende môže indikovať nerovnomerné rozdelenie pracovnej záťaže. Poukazuje to na jednej strane na prebytok zamestnancov naprieč odborními a okresnými úradmi, na druhej strane existujú okresné úrady, ktoré majú nedostatok pracovnej sily. Tiež to môže indikovať neoptimálnu organizáciu práce niektorých úradov a využívanie zamestnancov na činnosti mimo hlavnej agendy."

pre zamestnancov verejnej správy výmenou za merateľnú a kontrolovateľnú zvýšenú profesionalizáciu a viditeľné výsledky. To pomôže zlepšovať kvalitu služieb poskytovaných obyvateľom Slovenskej republiky.

Zmenou procesov na okresných úradoch je tiež možné znížiť počet zamestnancov a zvýšiť ich plat.⁶²

52. Dobrovoľné zlučovanie obcí

Až 92 % všetkých obcí na Slovensku má menej ako 3 000 obyvateľov. Slovensko má viac ako 3,5-násobne vyšší podiel starostov a viac ako dvojnásobne vyšší podiel komunálnych poslancov na 100-tisíc obyvateľov ako priemer EÚ. Obce do 250 obyvateľov minú viac ako polovicu všetkých výdavkov na výkon správy, teda na úkor rozvoja obce a kvalitného poskytovania služieb. Naopak, obce s počtom obyvateľov 20-tisíc až 50-tisíc minú na výkon správy len 10 % svojich výdavkov.⁶³

Riešenie

Zavedieme motivačné stimuly na dobrovoľné zlučovanie malých obcí alebo aspoň na dobrovoľné koncentrovanie spoločného výkonu úloh a spoločného poskytovania služieb pre viaceré malé obce. Ušetria sa tým prostriedky obcí samotných, ktoré aktuálne zväčša prúdia do zabezpečenia vlastnej správy bez možnosti alokovania týchto zdrojov do ďalšieho rozvoja obce. Ušetria sa nepriamo aj prostriedky štátu, keďže problémy malých obcí často treba riešiť na úkor štátneho rozpočtu. Obce by tak ušetrili prostriedky využiteľné na napĺňanie svojich iných samosprávnych úloh, čo má potenciál zvýšiť kvalitu služieb pre občanov.

53. Efektívnejšie riadenie krízových situácií

Skúsenosti z pandémie ako aj z utečeneckej krízy odhalili nedostatky krízového manažmentu a celkovo bezpečnostného systému SR. Štát nie je schopný reagovať na krízy veľkého rozsahu. V krízových situáciách vznikali rôzne tematické tímy, pracovné skupiny a poradné orgány namiesto toho, aby za situáciu prevzali zodpovednosť na to určené orgány.⁶⁴

Riešenie

Vymedzíme presnejšie kompetencie jednotlivých aktérov pri krízovom riadení štátu a pripravíme štruktúrované plány (úloha – zodpovedný) pre prípady rôznych mimoriadnych situácií.

Zavedieme transparentné a efektívne financovanie riešenia krízových situácií. Vytvoríme systém tzv. preddavkových platieb, ktoré zabezpečia financie okresným úradom hlavne v

---

⁶² Kapacitný model, ktorý vytvorila AMJ MV SR, poskytol možnosť reorganizácie zamestnancov na jednotlivých okresných úradoch. Implementácia návrhov znížila počet zamestnancov o 221 na 5 610 a zvýšila tarifné platy v priemere o 42 eur.

⁶³ IFP: Skrytý poklad v samospráve: Alternatívne možnosti sústredenia výkonu správy v samosprávach, 2017

⁶⁴ NKÚ: Ochrana obyvateľstva pred infekčnými chorobami, Správa o koordinovanej kontrole, 2022

počiatočných fázach pri vzniku mimoriadnej udalosti. Prepracujeme systém financovania náhrad finančných prostriedkov samospráv vynaložených na odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí⁶⁵.

V spolupráci s ministerstvom financií vytvoríme koncepčný mechanizmus efektívneho vynakladania rozpočtových prostriedkov v krízových situáciách na základe návrhov jednotlivých aktérov bezpečnostného systému.

---

⁶⁵ V súčasnosti je totiž proces zdĺhavý a samosprávy niekoľko mesiacov čakajú na potrebné prostriedky.

3. Obrana

54. Modernizácia výzbroje z úspor v rezorte

Nadpriemerná časť slovenských obranných výdavkov ide na personál. Výdavky na personál sú výrazne vyššie oproti priemeru krajín V3 (o 9,5 percentuálneho bodu) a sú vyššie aj oproti priemeru krajín NATO a EÚ. Neprimerane vysoké personálne výdavky znižujú potenciál na investície do ďalšej modernizácie techniky. Tým znižujú a predražujú obranyschopnosť Slovenska, čo má aj v mierových časoch negatívny ekonomický dopad na zvyšok spoločnosti.

Riešenie

V nadväznosti na odporúčanie ÚHP⁶⁶ vykonáme dôkladný personálny a procesný audit s cieľom úspory personálnych výdavkov OS SR a MO SR o minimálne 10 %. Ušetrené zdroje investujeme do modernizácie výzbroje, infraštruktúry a výcviku. Prioritou pri presune ušetrených zdrojov bude urýchlenie budovania ťažkej mechanizovanej brigády.

55. Splnenie medzinárodných záväzkov

Slovensko neplní základné priority uvedené v Cieľoch spôsobilostí NATO, ktoré sú príspevkom Slovenska do spoločnej obrany Aliancie, ako aj priority vo vlastných obranných plánoch. Hlavnou prioritou je vybudovanie ťažkej mechanizovanej brigády⁶⁷, medzi ďalšie priority patrí obrana vzdušného priestoru⁶⁸ a budovanie spôsobilostí v oblasti ISTAR a C2.⁶⁹

Riešenie

Urýchlime budovanie ťažkej mechanizovanej brigády. Na urýchlenie jej budovania bude presunutá najväčšia časť prostriedkov získaných z optimalizácie. Pripravíme a uskutočníme obstarávanie systémov protivzdušnej obrany. Z ušetrených prostriedkov posilníme budovanie systémov ISTAR a C2 s cieľom do konca volebného významne zlepšiť hodnotenie NATO v danej oblasti.

---

⁶⁶ ÚHP: Revízia výdavkov na obranu, 2020

⁶⁷ MO v poslednom období vykonalo zásadné nákupy techniky: obstaranie kolesových BOV 8x8, obstaranie pásových BVP, a obstaranie bitevných vrtuľníkov Viper. Z nich sa budovania ťažkej mechanizovanej brigády týka iba nákup pásových BVP. Aj na ten zatiaľ nie sú podpísané konkrétne dodávateľské zmluvy. Podľa hodnotenia NATO Defense planning capability review 2021-2022 nebude ťažká mechanizovaná brigáda ani v roku 2035 vybudovaná v kvalite bežnej pre armády NATO.

⁶⁸ MO obstaralo v minulom období letiskové radary a 3D rádiolokátory. Na zabezpečenie obrany vzdušného priestoru je potrebné doplniť tieto radary systémami protivzdušnej obrany. Darom sme tiež dostali niekoľko statických systémov krátkého dosahu. Po darovaní systému S-300 Ukrajine je potrebné zabezpečiť jeho náhradu moderných systémom dlhého dosahu. Náhradu je potrebné obstaráť aj za zastarané systémy KUB stredného dosahu a ručné protiletadlové komplety Igla krátkého dosahu. Nie je známe, v akom štádiu sa náchádza príprava obstarávania, zatiaľ bola zverejnená iba štúdia uskutočniteľnosti (Č.: SEMOD-EL-74/8-128/2023) s odhadom financovania pre viaceré varianty a odporúčením prvej etapy modernizácie v hodnote 196,5 mil. Eur.

⁶⁹ ISTAR – Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance (Informácie, Pozorovanie, Vyhľadávanie cieľov a Prieskum), C2 – Command and Control (velenie a kontrola bojiska). Vojna na Ukrajine ukazuje, že práve táto oblasť je absolútne kľúčovou pre úspešné vedenie bojových operácií. Podľa hodnotenia NATO Defense planning capability review 2021-2022 neplníme ciele v oblasti ISTAR a C2, situácia je bez vyhliadky na zlepšenie stavu.

56. Transparentné zmluvy a obstarávanie

Na Slovensku nie sú sprístupňované kľúčové dokumenty a údaje, ktoré sú v iných krajinách verejne dostupné.⁷⁰ Procesy obstarávania sú bezdôvodne utajované, netransparentné a často neprehľadné a neúplné, čo zvyšuje riziko dodatočných a neplánovaných nákladov v budúcnosti.

Slovensko sa nezapája do hodnotení transparentnosti obrany, napríklad do GDI index Transparency international.

Riešenie

Nastavíme zverejňovanie zmlúv a dokumentov po vzore najtransparentnejších krajín NATO ako Holandsko či Lotyšsko. Zapojíme Slovensko do medzinárodného hodnotenia transparentnosti Obrany GDI index s cieľom dosiahnuť do konca volebného obdobia hodnotenie B alebo lepšie.

57. Efektívne plánovanie

V súčasnosti sú v platnosti štyri rôzne strategické dokumenty a tri plánovacie dokumenty. To znižuje efektívnosť riadenia obrany, vytvára zvýšenú záťaž na personál pri tvorbe a revízií plánov, ale aj v legislatívnom a schvaľovacom procese, kde dokumenty podliehajú schvaľovaniu nad úrovňou ministerstva obrany, resp. Ozbrojené sily SR. Pre porovnanie napr. Belgicko či Dánsko majú v platnosti iba jeden stredno- až dlhodobý plánovací dokument, ktorý podlieha pravidelnej revízií.⁷¹

Riešenie

Zredukujeme počet plánovacích dokumentov z troch na jeden Generálny plán pre rezort obrany. Ten bude v nadväznosti na správu NATO o stave ozbrojených síl podliehať pravidelnému odpočtu v NR SR. Zjednodušíme a zefektívňime plánovacie procesy.

58. Medzinárodná spolupráca pri obstarávaní

Slovensko naplno nevyužíva možnosti medzinárodnej spolupráce v oblasti vyzbrojovania, ktorá má potenciál priniesť veľké úspory.

Riešenie

Budeme podporovať spoločné obstarávanie v kooperácii v rámci NATO a EÚ (NSPA⁷² a PESCO⁷³). Vo vhodných prípadoch zapojíme aj SR. Cieľom bude dosiahnutie významných úspor v porovnaní s individuálnym obstarávaním. Prioritou pre využitie spoločného obstarávania bude obstaranie potrebných zásob munície, kde nedosahujeme predpísané zásoby na 30 dní

---

⁷⁰ ÚHP: Revízia výdavkov na obranu, 2020

⁷¹ Zdroj: Obranné plánovanie – komparatívna analýza piatich štátov, Analytický útvar MO, 2022

⁷² NATO Support and Procurement Agency

⁷³ Permanent Structured Cooperation (EU)

bojovej činnosti.⁷⁴ Nevyhnutnou podmienkou bude dosiahnutie predpísaného stavu na 30 dní bojovej činnosti.

59. Zabezpečenie aktívnych záloh

Slovensko má nízky počet aktívnych záložníkov, navyše v nevhodnej vekovej a hodnotnej štruktúre, s nízkym stupňom vycvičenosti. V porovnaní s krajinami ako Fínsko či Poľsko⁷⁵ nie sme schopní udržiavať naše jednotky v poli v prípade vojnového konfliktu kvôli nedostatku personálu schopného nahradiť bojové straty.

Riešenie

Vytvoríme funkčný model aktívnych záloh s prioritou pre zaradenie bývalých a odchádzajúcich vojakov. Vytvoríme motivačný program pre absolvovanie základného výcviku pre občanov s cieľom zvýšiť počet vycvičeného personálu v SR. Budeme aktívne oslovovať poľovnícke a záujmové združenia s ponukami spolupráce s OS SR. Budeme propagovať kariérne možnosti a príležitosti na získanie cenných manažérskych či technických zručností uplatniteľných aj po službe v OS SR. Vytvoríme projekt záujmových prázdninových aktivít pre žiakov a študentov s cieľom zlepšovania fyzickej a psychickej zdatnosti a rozvoj praktických zručností, ako prežitie v prírode, čítanie máp, pohyb v teréne a pod.

60. Moderný a bojaskopný taktický model mechanizovanej pechoty

Taktický model mechanizovanej čaty funguje v nezmenenej podobe z čias Varšavskej zmluvy. Disponuje celkovo 29 vojakmi vezenými v troch BVP⁷⁶, z nich výsadok tvorí 21 mužov v troch družstvách. V súčasnosti je táto štruktúra považovaná za zastaranú, nespĺňa moderné nároky na schopnosť manévru, palebnú silu či odolnosť.⁷⁷ MO SR obstaraním BOV⁷⁸ 8x8 Patria AMV XP s kapacitou výsadku 7 vojakov, a pásových BVP CV-90 s kapacitou výsadky 7 až 8 vojakov výrazne skomplikovalo potenciál prechodu na modernejšiu štruktúru mechanizovanej čaty. Tú by mali tvoriť ideálne štyri vozidlá s kapacitou výsadku minimálne 8 vojakov a tri manévrové družstvá rozdelené na plnohodnotné štvorčlenné palebné tímy, velenie čaty a podporný personál podľa profilu misie.

---

⁷⁴ Spolupráca štátov v obstarávaní je oveľa jednoduchšia v obstarávaní unifikovaného materiálu, t.j. materiálu, ktorý je pre všetky zúčastnené strany zhodný. Slovensko disponuje kapacitami na výrobu delostreleckej munície, ktoré by mali pokryť naše potreby, a môžu vytvoriť priestor na recipročné kontrakty v oblastiach, kde vlastnými kapacitami nedisponujeme.

⁷⁵ Počtom obyvateľov porovnateľné Fínsko disponuje aktívnymi zálohami vo výške 280 tisíc vojakov a pravidelne precvičuje aspoň 16 tisíc vojakov ročne. Poľsko disponuje aktívnymi zálohami v počte mierne prevyšujúcom počet aktívnych vojakov.

⁷⁶ bojové vozidlo pechoty

⁷⁷ Podľa štúdie RAND Corporation: Understanding why ground combat vehicle that carries nine dismounts is important to the army. Štúdia vychádza zo štúdií US Army a odporúča veľkosť pechotného družstva (roja) minimálne 8 vojakov, ideálne 9, s rozdelením na veliteľa družstva a dva rovnocenné palebné tímy. Takáto konfigurácia zabezpečuje efektívne velenia, taktickú flexibilitu, odolnosť družstva (bojaskopnosť v prípade vyradenia členov družstva z boja) a dostatočnú palebnú silu.

⁷⁸ bojové obrnené vozidlo

Riešenie

Zavedieme moderný model mechanizovanej pechoty. Zvýšime počet vozidiel mechanizovanej čaty z 3 na 4, a zároveň zvýšime počet vojakov v mechanizovanej čate z 29 na minimálne 39. Zavedieme model 8-členného družstva rozdeleného na dva plnohodnotné 4-členné palebné tímy. Zmenu zavedieme minimálne v ťažkej mechanizovanej brigáde, kde to umožnia obstarávané vozidlá CV-90. Pri nakupovaných BOV 8x8 Patria preskúmame možnosti obstarania modelu AMV XP Long, ktorý disponuje kapacitou výsadku 9 vojakov. Cieľom bude výrazné zlepšenie odolnosti, taktickej flexibility, efektivity velenia a palebnej sily mechanizovanej čaty.

61. Informovanie verejnosti odbornými autoritami

Boj proti hybridným hrozbám a dezinformáciám⁷⁹ nie je efektívny. Podpora občanov SR pomoci EÚ brániacej sa Ukrajine sa pohybuje na úrovni okolo 47 %. Priemer v EÚ je na úrovni 74 %. Prieskum SAV zo septembra 2022 dokonca ukázal prevahu ľudí, ktorí si želajú víťazstvo Ruska vo vojne.

Podpora či obhajoba ruskej agresie voči Ukrajine, či spochybňovanie medzinárodného postavenia SR zo strany významných politických síl, spôsobuje ohrozenie stability a bezpečnosti SR, a prináša aj reputačné riziká hroziace zhoršením vzťahov s našimi spojencami.

MO SR a OS SR sa málo angažujú v informovaní verejnosti. Nezaznamenali sme žiadnu mediálnu kampaň, ktorá by mala za cieľ vysvetliť zmysel nášho členstva v NATO, či dôležitosť nezávislej a slobodnej Ukrajiny pre našu bezpečnosť.

Riešenie

Poveríme generálny štáb vypracovaním pravidelných situačných správ a analýz pre verejnosť z vojny na Ukrajine, ktoré budú vysielané v masovo-komunikačných médiách.

Zlepšíme tým aj informovanosť verejnosti o princípe kolektívnej obrany a o plánoch a záležitostiach NATO.

Cieľom je poskytovať pravidelné informovanie verejnosti nielen zo strany politikov, ale aj zo strany apolitických odborných autorít.

---

⁷⁹ napríklad zo strany Ruskej federácie

4. Zahraničné veci a európske záležitosti

62. Podpora Ukrajine

Ruská federácia ilegálnou vojenskou agresiou popiera suverenitu a územnú celistvosť Ukrajiny. Ukrajinské územia, okupované Ruskom, právoplatne patria Ukrajine. Celistvosť a nezávislosť Ukrajiny musí byť podľa Budapeštianskych dohovorov, ktorých je Rusko signatárom, bezvýhradne rešpektovaná. Rovnako bolo porušené medzinárodné právo prameniace z charty OSN. Článok 2 ods. 4 Charty Organizácie Spojených národov ukladá všetkým 193 členským krajinám povinnosť zdržať sa hrozby silou alebo použitia sily proti územnej celistvosti a politickej nezávislosti ktoréhokoľvek štátu. Faktom je, že Rusko napadlo Ukrajinu a obsadilo ukrajinské územia, na základe čoho porušilo celistvosť Ukrajiny. Vladimír Putin tiež podpísal dohody o pripojení štyroch ukrajinských regiónov k Rusku. Všetky kroky Ruskej federácie proti Ukrajine sú protiprávne.

Riešenie

Budeme pokračovať v dôraznej podpore Ukrajiny vo vzdorovaní ruskej agresii. Budeme podporovať iba také mierové riešenie, ktorého výsledkom bude skutočne nezávislá a demokratická Ukrajina, s hranicami vymedzenými Budapeštianskymi dohovormi. Vylučujeme akékoľvek separátne bilaterálne dohody s Ruskou federáciou ohľadom usporiadania Ukrajiny, či ohľadom sankcií uvalených na Ruskú federáciu. Budeme pokračovať v dodávkach vojenského a humanitárneho materiálu Ukrajine na hornej hranici finančných a logistických možností Slovenskej republiky.

63. Akcieschopné medzinárodné organizácie

Ruská agresia na Ukrajine naplno ukázala slabiny medzinárodných inštitúcií. Je neprijateľné, že štát, ktorý zaútočil na svojho suseda a pácha vojnové zločiny, je zároveň stálym členom Bezpečnostnej rady OSN. OSN, OBSE⁸⁰ ani Rada Európy nie sú schopné adekvátne reagovať na svetové krízy, vymôcť medzinárodné právo a potrestať teroristické štáty. Ich operabilita a akcieschopnosť nezodpovedajú dynamike dnešného sveta.

Riešenie

Budeme presadzovať, aby medzinárodné inštitúcie plnili účel, pre ktorý boli zriadené. Toto úsilie bude smerovať k tomu, aby bol svet riadený podľa pravidiel a medzinárodných dohôd, a aby bol eliminovaný priestor pre autokratické režimy a diktatúry naplňovať svoje imperiálne mocenské ambície a páchať vojnové zločiny. Budeme presadzovať najprísnejšie možné sankcie voči Ruskej federácii a jej čelným predstaviteľom. Slovensko podporí možnosti vylúčenia Ruska z OSN.

---

⁸⁰ Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe

64. Efektívna ekonomická diplomacia

Slovensko je nedostatočne atraktívne pre zahraničných investorov. Aj keď sú príčiny komplexné, jednou z nich je sila obchodnej diplomacie. Výsledky práce obchodných diplomatov nie sú merané.

Riešenie

V spolupráci so SARIO⁸¹ pripravíme štúdiu o najlepšej praxi (best practices) z krajín, ktoré sú lídrami v tejto oblasti (napr. Fínsko a pobaltské krajiny) a presadíme najlepší postup pri riadení obchodnej diplomacie Slovenskej republiky. Riadenie siete ekonomickej diplomacie vrátime späť do pôsobnosti ministerstva hospodárstva a SARIO.⁸²

Budeme merať a zverejňovať výsledky práce obchodno-ekonomických oddelení pri veľvyslanectvách SR v zahraničí a prehodnotíme existenciu tých, ktoré dlhodobo nemajú reálne výsledky.

65. Širšie diplomatické zastúpenie

Slovensko nemá priame diplomatické zastúpenie vo viacerých krajinách, ktorých globálny význam bude rásť.

Riešenie

Rozšírime možnosti efektívnej spolupráce so zastupiteľskými úradmi ostatných krajín EÚ a osobitne Česka, napr. v migračnej agende v tých krajinách a regiónoch sveta, kde Slovensko nemá diplomatické zastúpenie na báze reciprocity.

66. Voľby zo zahraničia

Slovenskí občania, dlhodobo žijúci v zahraničí, doposiaľ nemali možnosť odovzdať svoj hlas v parlamentných a prezidentských voľbách priamo na zastupiteľských úradoch SR v krajinách ich pobytu.

Riešenie

Zmeníme zákon o podmienkach výkonu volebného práva tak, aby bolo možné voliť zo zahraničia korešpondenčnou formou, ale aj prostredníctvom zastupiteľských úradov.

67. Zrýchlenie a zjednodušenie služieb

Interné procesy a postupy sú stále prekážkou pre hladké poskytovanie služieb, ktoré využívajú slovenskí občania, dlhodobo žijúci v zahraničí. Ide predovšetkým o matričné úkony a poskytovanie dokumentov ako rodný list, výpis z registra trestov, sobášny list, opis vysokoškolského diplomu a podobne.

---

⁸¹ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

⁸² Podrobnejší návrh sa nachádza v kapitole Hospodárstvo.

Riešenie

Zabezpečíme zjednodušenie služieb zastupiteľstiev poskytované slovenským občanom dlhodobo pracujúcim a študujúcim v zahraničí, napr. zjednodušením a zrýchlením matričných a iných administratívnych úkonov vrátane elektronického uznávania diplomov a preukazov.